

lesarabrøv

Tjóðveldisflokkurin hevur litið uppá seg:

Hann er lítil maður, ið bert kann rósa sær av annars verki

Vilmund Jacobsen er ein knassi at skriva, tað skal hann nú eiga. Í 14. september 3. nov. 1990 skrivur hann meistarsum eina heila síðu um Javnaðarflokkinn og Tjóðveldisflokkinn. Jú, jú rakst er. Men spyr ein so seg sjálván, aftaná at greinin er lissin, um ein er vorðin stórt klókari av hesum, so man svarið helst fara at verða nei. Grundin til hetta er, at Vilmund er raskur at seta orð saman til setningar, so frægt hevur hann fylgt við í skúlanum. Men vit vita øll, at best er, um høpi onkursvegna er í tí skrivaða. Hetta seinasta hevur Vilmund eftir øllum at døma ikki skilt. Við hesum forløgum var altíð væntandi, at Vilmund valdi at gera seg til talsmann fyrri Tjóðveldisflokkinn.

Javnaðarfólk ræst ikki kjak

Vilmund byrjar grein sína: »Eg kenni meg heilt vísan í, at tað ikki er ynskisdreymurin hjá nøkrum javnaðarvalevni at kjakast við tjóðveldisfólk um tjóðskap og frælsisstríð færoyinga«. Longu har tók hann munnin nakað fullan, tí hóast eg ikki skal gera meg til talsmann fyrri valevni Javnaðarflokksins, so kann eg vísja harra Vilmund um, at javnaðarfólk fira ikki fyrri at kjakast um eitthvert mál sum upp í tíðini eru, eisini tjóðskaparmál. Tað er bara tað, at harra Vilmund sýnist ikki hava skilt, at fólk kunnu hava eina meining, hóast tey ikki eru samd við honum.

Tómt kjak um loysing og samband

Tá harra Vilmund sigur, at stovnanin av Javnaðarflokkinum í 1925 kom í lag við danskari hjálp, so er hetta so satt, sum tað e sagt. Færoyingar høvdu tá, síðani 1906, tá tjóð-

skaparræslan tók politiskt skap, í næstan 20 ár bert upplivað onkisgandi klandur og kegl um samband og loysing, hvat tingarbeiði viðveik. Einku kom burtúr av nokrum slag, hóast landið var sokkið í djúpastu armóð, og tað var tí sjálvandi, at fólk heilsaðu einum Javnaðarflokki vælkomnum. Av tí at fólk sum heild vóru litið vitandi um teir mogleikar demokratið hevði at bjóða, er tað eisini lætt skiljandi, at einku hendi fyrr enn fólk kom uttaneftr og narraði eyguni á vanliga fólknum. Vit høvdu inntil tá, havt eitt konservativt samfelag, har bóndurnir og reidararnir vóru teir ráðandi, og tingið ikki var annað enn ein »klubbur«, har samfelagsins væl bjargaðu kundu kjakast um samband og loysing, mestsum til undirhalds.

Javnaðarhugsjón framum tóma nationalismu

Tá so Javnaðarflokkurin bleiv stovnaður í 1925 varð beinanvegin greitt, at flokkurin legði ikki so nógv í tjóðskaparspurningin. Tað vóru onnur mál, sum vóru meiri átróktandi at fáa loyst, og skuldi tingarbeiðið yvirhøvar bera til, var neyðugt at leggja hend spurningin til viks í fyrstu syftu. Hetta merkir tó ikki, at javnaðarfólk onga meining høvdu um málið. Tvørturímóti hugsaðu javnaðarfólk um alt sum ræðist í samfelagnum, hetta til tess at skapa samfelagið eftir fólksins ynskjum og til fólksins tørv. Hetta bleiv eisini gjørt. Færoyar komu uppundan aftur. Allir færoyingar, og ikki bert teir sum áttu jørð ella skip, hildu seg nú til at taka lut í kjakinum um egna framtíð. Fólkavitskan var broytt til at tora at hugsa sjálvstøðugt, og til at tora at seta livinum

krøv. Alt hetta takkað verði javnaðarhugsjónini: øll hava somu skyldur og sama rætt.

Amtsstoða kontra

heimastýri Javnaðarflokkurin hevur hildið og fer altíð at halda hesa kós. Hann hevur fram ábøtur í samfelagnum, tá hetta hevur verði neyðugt og hann hevur støðugt arbeitt við at menna færoyiska samfelagið, so færoyingar (harimillum stovnarar Tjóðveldisflokksins allir sum ein) noyðdust blaðungir niður til Danmarkar at nema sær grundleggjandi útbúgvingar, er søga í dag. Vit hava í Føroyum nú bæði studenta- og HF-skeið, tekniskar skúlar, vinnuskúlar og lærðan háskúla, og ber hetta í sær, at nógvum ungum færoyingum ikki nýtast at fara av landinum, til tess at nema sær útbúgving. Men, høvdu færoyingar ikki fingið heimastýrslógina, Tað er, um Tjóðveldisflokkurin fekk sín vilja, so høvdu færoyingar ikki havt hesar mogleikar í dag. Færoyar eru í dag eitt land, sum hevur nakað at bjóða sínum borgarum. Og henda menning er farin fram meðan Javnaðarflokkurin hevur havt landsstýrisleiðsluna. Tað hevur hann nevniliga havt 22 av teimum 42 árunum landsstýrið hevur eksisterað.

Javnaðarpolitikkur er realistiskur

Tá Vilmund sigur, at Javnaðarflokkurin hálovar heimastýrslógini, tekur hann aftur nakað dýran til. At hálova merkir jú at tilbiðja. Javnaðarfólk hvørki hálova ella romantisera hugmyndir ella hugtøk, tað lata vit tjóðveldisfólk um, men Javnaðarflokkurin heldur at heimastýrslógini hevur roynst okkum bara heilt væl. Vit kunnu nevna tær útbyggingar innan skúla-, heilsu- og almannaferkið, sum framdar eru hesi árin, sum ikki høvdu verið mogleikar um Føroyar enn í dag høvdu havt amtsstoðu í danska ríkinum, ið var einasta realistiska alternativði til heimastýrslógina. Heimastýrslógini er um at verða útfyllt, og sjálvstýrið nærkast í hvørjum. Men Vilmund Jacobsen meinar, at vit skulu kvetta á stokkinum, nú sum kalvin er undir borðið. Hann um tað. Færoyingar vita betri enn at lata seg tala av eini uppsitnari tjóðveldis hugmynd um »Loysing nú«.

ingur innan skúla-, heilsu- og almannaferkið, sum framdar eru hesi árin, sum ikki høvdu verið mogleikar um Føroyar enn í dag høvdu havt amtsstoðu í danska ríkinum, ið var einasta realistiska alternativði til heimastýrslógina. Heimastýrslógini er um at verða útfyllt, og sjálvstýrið nærkast í hvørjum. Men Vilmund Jacobsen meinar, at vit skulu kvetta á stokkinum, nú sum kalvin er undir borðið. Hann um tað. Færoyingar vita betri enn at lata seg tala av eini uppsitnari tjóðveldis hugmynd um »Loysing nú«.

Litið veiggi í Tjóðveldisflokkinum

Tá Vilmund skrivur um tey tungu tøk, ið seinasta landsstýrið hevur tikið, kemur ein at hugsa um tað tunga tak, tað má hava verið fyrri, sum teir sjálfvirk siga, einasta loysingarflokk í Føroyum, at skúla taka við treytum frá sjálvum Sambandsflokkinum. Ikki hoyrdu vit heldur tá so nógv róp og hóreiggi frá tjóðveldisfólki um, at Tjóðveldisflokkurin vildi »loysing nú«. Tey tagdu

Løgið sjálvbjargni

Hóast hetta skuldi Tjóðveldisflokkurin koma til at seta sín serstaka dóm á undanfarna samgongu. Hetta var við eini nýggjari hugmynd. Tjóðveldisflokkurin heldur, eftir øllum at døma, at tað er betri fyrri búskapin, at fólk fáa almannahjál, enn at tey gera lit fyrri sína lön. Tískil legði tjóðveldishøvdingin, og táverandi figgjarmálaráðharrin Finnboi Isakson, út við at koyra Skála Skipasmiðju á heysin. Hetta er sjálvbjargnispolitikkurin sum Tjóðveldisflokkurin hevur at vísa á.

Einki at rósa sær av fyrri at venda aftur til hin navnframa harra Vilmund, so sæst skjótt, at maðurin einki tjóðveldisbragd hevur at vísa á í greinum sínum. Tað mesta av tíðini, nýtir hann at rópa ókvæmisorð eftir javnaðarfólki. Ikki eitt orð verður grett um, hvat Tjóðveldisflokkurin hevur at bjóða. Ikki so logið, tí Tjóðveldisflokkurin hevur einki at bjóða. Støðan er nevniliga tann, at Tjóðveldisflokkurin hevur einki samfelagsgagnligt tiltak at erpa sær av, nú uppundir val. Tískil er einasta valagníð flokkurin hevur, at tosa um hini.

Javnaðarflokkurin veit hvat hann vil

So kærur veljarar, latið tykkum ikki tala av tómu orðum og slitnu hugmyndum Tjóðveldisflokksins. Tey stig sum tikin eru á sjálvbjargnisleið Føroya hevur Javnaðarflokkurin tikið.

Javnaðarflokkurin er einasti flokkur, sum miðvist arbeidir fyrri at útbýggja og menna tað færoyska samfelagið, til tess at vit ein dag kunnu taka stýrisvelin heilt í egnar hendur. Javnaðarflokkurin er realistiskur. Setið tí kross við lista C til valið tann 17. november. Tá er hann væl farin. Gott val!

Hoyvík 07.10.90
Jóanes N. Dalsgaard

Stutt frágreiðing

Andrass varð føddur í 1929 í Hattarvík, vaks upp í vanligum fiskimannaheimi, pápin var úr Hattarvík, mammann var frá Eiði, og herfrá kemur navnði Andrass úr Pállstovu.

Tey vóru fleiri systkin. Andrass fór til skips í 1946 og fluttu 18 ára gamal til Norðdepli, tá hansara foreldur fluttu hartil.

Veturin 1951-52 tók Andrass skiparaprógvi í Havn, varð síðani besti maður í ár, keypti sær ein fiskibát — 30 tonsarin »Søkin«.

Men eydnan var honum ikki góð, hann fekk skaða í eyguni undir Íslandi og sjónin stóð ikki til at bjarga og síðani hevur Andrass verið blindur. Tað var eitt so hart slag fyrri Andrass, at vanlig siggjandi fólk neyvan kunnu fata tað.

Andrass varð síðani hjálptur til at læra at binda kurvar norðuri á prestatagardinum í Hvalvík, hjá Petur presti og Karolinu Petersen, sum eisini góvu honum livsvónina aftur.

Síðani fór hann til Danmarkar í tvey ár at læra at gera kurvar.

Heimafturkomin arbeiddi hann við at gera kurvar í Norðdepli saman við pápa sínum, sum tá varð vorðin sjúkur og avlamin.

Andrass varð limur av danska Blindafelagnum 1959, var við at stovna Føroya Blindafelag 1974, varð limur av nevndini 1976 og í fyra ár 1985-89 formaður í Føroya Blinda-

felag. Í fleiri ár livdi Andrass illani, við pinu um búkin og tað bert versnaði, hann hevði eisini svimbulfell, mátti leggja seg og á várið 1989 var hann so sjúk, at hann beinanvegin mátti sendast til Ríkishospitalið og fekk ógvuliga stóra skurðviðgerð, sum hann yvirlevdi.

Andrass er sterkt trúgvandi maður, sum tekur sína trúgv í álvara, egnir linu og ror út frá Norðdepli, tá veður er til tað.

Hann býr saman við eisini blindari konu, tey klára seg uttan heimahjál, eu altíð blíð, tá ein kemur inn á gólv við til tey.

Andrass er vitugur maður, í allar mátar rætt-skaffin og sannfærur og tolar ikki órættvisi.

Hansara áhugi er, sjálvur blindur í so nógv ár, at hjálpa øðrum blindum og royna at geva teimum livsvónina aftur og høvi til at tey betur kunna klára seg sjálvi.

Tianverri hava vit siggjandi oftani ikki tey evni at seta okkum inn í teirra stóðu, teirra tørv og ynskier.

Vit vita betur, tey eru jú »handikappaði«.

Eg havi nú kent teg Andrass í fleiri ár og vóni, at tinar hugsanir og arbeiddi fyrri at hjálpa blindum her á landi, má eydnast tær.

Johan Djurhuus,
yvirleikni